

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

ÇED süreçlerindeki uygulamaların çevre ve halk sağlığı üzerindeki etkilerinin ortaya konulması, hukuka ve bilime uygunluğunun denetlenmesi, halkın katılımı ve yargı kararlarının uygulanması konularındaki eksikliklerin tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

GEREKÇE

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerindeki uygulamaları, özellikle 2009/7 sayılı Genelge ve sonrasında yaşanan gelişmeler, çeşitli sorunlara ve kamuoyunda tartışmalara yol açmaktadır. Bu sorunların başında, mahkeme kararlarıyla iptal edilen veya yürütmesi durdurulan projelere ilişkin ÇED süreçlerinin işleyişi, halkın katılımının engellenmesi ve doğal alanların korunmasındaki yetersizlikler gelmektedir.

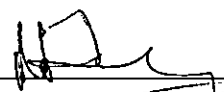
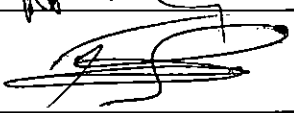
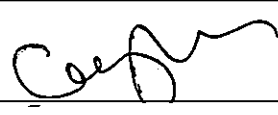
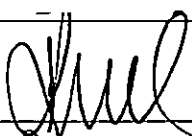
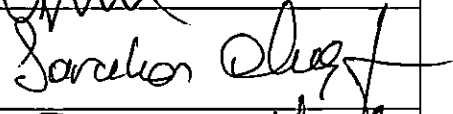
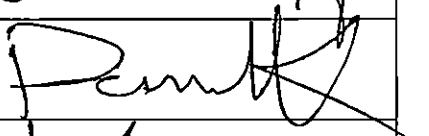
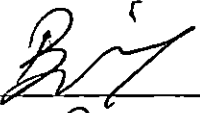
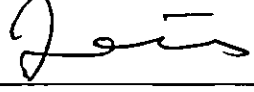
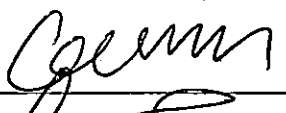
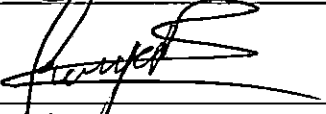
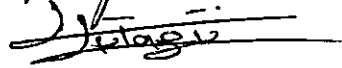
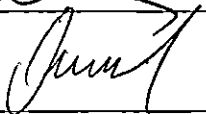
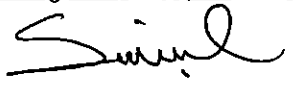
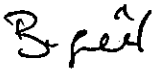
ÇED Yönetmeliği Uygulamaları Genelgesi (2009/7) yürürlüğe girdikten sonra açılan davalar neticesinde Genelge'nin bir bölümü iptal edilmiştir. Buna rağmen, mahkemelerce iptal edilen ya da yürütmenin durdurulması kararı verilen ÇED olumlu kararlarına konu projelerin, çevresel etkileri yeterince değerlendirilmeden ve bu etkilerin önlenebilir olup olmadığı belirlenmeden uygulandığı iddia edilmektedir. Proje etkilerinin ÇED raporlarında belirtildiği gibi olup olmadığı ve alınan önlemlerin yeterliliği dahi tespit edilememektedir.

ÇED süreci, İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) toplantılarıyla başlayıp sonuçlanmakta ve başvuruların usulen incelenerek idare tarafından onaylandığı belirtilmektedir. İlgili idarelerin eksik uygulamaları ve mahkeme kararlarının tam olarak dikkate alınmaması, halkın ve sivil toplum kuruluşlarının itirazlarına rağmen projelerin Bakanlık veya ilgili İl Müdürlükleri tarafından onaylanmasına yol açtığı ifade edilmektedir. Bu durum, 2009/7 sayılı Genelge uygulamasıyla Halkın Katılımı Toplantılarının yapılmamasına ve dava yoluyla iptal ettirilen projelerin değişiklikleri hakkında yöre halkının ve demokratik kitle örgütlerinin söz hakkının engellenmesine neden olmaktadır.

Mahkeme kararlarıyla doğal alanların korunmasının imkansız olduğu tespit edilen projelerin dahi 2009/7 sayılı Genelge'ye dayanılarak ÇED olumlu kararı ile sonuçlandırıldığı ve yürütüldüğü gözlemlenmektedir. Benzer bir sürecin "ÇED Gerekli Değildir" kararlarında da yaşandığı ve valiliklerce onaylanan bu tür kararların oranının %97,75'e ulaştığı belirtilmektedir.

ÇED olumlu kararlarına karşı açılan davalarda mahkeme kararlarının bilirkişi raporlarına dayandığı, bilirkişilerin ise bilimsel verilere ve yerinde incelemelere göre raporlarını düzenlediği ifade edilmektedir. Mahkeme kararlarıyla doğal alanlarda korumanın mümkün olmadığı tespit edilen alanlarda, bu kararlar dikkate alınarak değişiklik yapıp yapılamayacağı bir soru işaretidir. Bakanlığın, bilime ve hukuka aykırı olduğu mahkeme kararlarıyla belirlenen projeler için neden yeniden ÇED olumlu kararları aldığı ve 2009/7 sayılı Genelge'ye göre verdiği onayların gerekçeleri de açıklanmaya muhtaçtır. Ayrıca, valiliklerce verilen "ÇED Gerekli Değildir" kararlarının gerekçeleri ve bu kararlarla onaylanan projelerin uluslararası sözleşmelere konu olan doğanın korunması ilkesine uygunluğu da sorgulanmaktadır.

Bu sebeplerle ÇED süreçlerindeki uygulamaların çevre ve halk sağlığı üzerindeki etkilerinin ortaya konulması, hukuka ve bilime uygunluğunun denetlenmesi, halkın katılımı ve yargı kararlarının uygulanması konularındaki eksikliklerin tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi sebebiyle bir çalışma yapılmasının önemini belirtmek isterim.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	